

ILEZKORTASUNA (JESUS OLEAGA)

ZEReko azkenengo alearen aurrekaldean Jesus Oleaga zanaren irudiaren azpian, jaiotza eta eriotza urteak aipatzarakoan "19...-1998" jartzen dau. Ulertzekoa da ez jakiteagaitik edo inprentaren errakuntzaren bategaitik izatea ori, baina ez dira ez bata ez bestea salatzea lerro oneen elburua. Ez, ipotx asko izaten dira inprenta lanetan, orretan denpora galtzen asteko.

Ez ilkortasunari eta ez-ilkortasunari buruz zeozertxo esatera natortzue. Zubiri tar Inakik ale beretan esaten dauanez badagoz gizon-emakume batzuk sekula ere ez leitekezanak il bear. Baina giza legea edozein gogo eta asmo baino gogorragoa danez, onartu egin bear gure ilkortasuna eta ezagun, lagun eta senideen aide egite ori.

Baina badago beste giza-lege bat: gizakiak ez dira ilten gure oroimenean dagozan artean. Beraz, ez dakit zein urtetan jaiotzen zan Oleaga jauna baiña Inakik dinoanez 83 urte euki badauz 1915ean jaiotako zan. Egoki ikusiko neuke "1915-19..." jarriko baleu bere ilobiko oroitarrian. Oleaga, Aita Santi, Aita Lino, Landajuela, eta beste asko ez dira ilda egongo gure oroimenean lekutzoren bat dauken artean.

Gaur egun oraindino Ferroleko Patxiko gogoan badugu, egin ebazanek eginda, zelan ez doguz eukiko, ba, Euskal Erriaren eta euskeraren aide orrenbeste lan egin dabezanak?. Ez dakit zergaitik baina sarritan ongileak gaizkileak baino leenago aztuten doguz; bearbada minak poztasunak baino geiago irauten daualako izango da.

Aurrekoan esan nebenez, gizonon lana argitaratu egin bear da. Argitaratu dinodanean inoiz baino zeatzago darabilt itza, iluntasunetik argitara, eguzkitara atara. Batzuren lana liburu zein idaztietan, irudi margotsuetan, arlan edo eskultura politetan, edota eraikuntza ederretan ikusteko aukera izango dogu beti, denporeak iruntsi arte. Kaleren baten izena ere euren oroimenez jarriko da seguru antzean, naiz eta sarritan lana eta kalearen garrantzia bat ez etorri. Zenbat kale garrantzitsuk dauke euskatzale andi baten izena?. Bilboko Santutxu auzoan badira "Pintor Losada", "Juan de la Cosa" eta antzerako izenak daroezan kaleak, baina ziur nago Aita Linok orreek baino denpora geiago emon ebala auzo orretan eta oraindino ez dot uste kale ilunen baten izena ere emoteko asmoa daukanik Udalak.

Emon daigun barrero Bilboren kasua: Zein izan da Lauaxetak jaso dauan bere lanaren ordaina? Enparantza ilun bat. Txirrita eta Bilintzek ere inork ez dakian bazter

baten kale labur bat dauke. Xalbadorrek eta Xenpelarrek ez dauke gauza obarik. Ez deusat meritorik kentzen Blas de Otero-ren lanari, baina ez ete dau here besteko garrantzia izan Lauaxetak edo Lizardik?, eta leenengoari kale garrantzitsu baten izena eskeini dautsen artean bigarrenari esan dodanez enparantza ilun bat (Bilboko ez zalako izango ete da?) eta irugarrenari ezer ez. Perez Galdos idazlea ez zan Bibotarra eta Txomin Agirre ere ez, baina bata bere kalea dauka eta besteak ez. Politika mundua ikutu ezkerreko gauzak agur bat geiago orekatuta dagozala esan daikegu. Badirudi kale garrantzitsuenen izenak politiko eta militarrentzat izan bear dirala eta euskerazaleak bigarren mailako pertsonak dirala. "Errege Katokiloak" ere badauke Buren kalea.

Dana dala kale baten izena eskeintzea edota bazterren baten eskultura edo arlan bat jartzeak ez dau lortuko pertsona orrek aaztutea. Zenbat dira, "Hurtado de Amezaga" k, "Fernandez del Campo" k, "Colon de Larreategui" k, Concha'k, Salazar'ek, Eguia'k edo Castillo 'k zer egin eben dakienak?. Orregaitik ba, oroitarri bat edota kale baten izena eskeintzea ez da naikoa pertsona baten lana gogoratzeko.

Baina leengo denporetan Patxikok debekatzen ebalako eta geroago beste Patxikin batzuk eldu ziralako askoren lana ilunpean geratzen da. Ilten diranean aldizkariren baten ale berezi bat eskeintzen jake, edo egunkariren baten aipamen txiki bat egiten da edo... eta kitxo! Agur jauna, Egun Andirarte, ez dago besterik. Urkoengan oroipen aaztu-ezinak geratzen dira baina urbileko traturik ez dabenak izan, bereala aaztuten dabez.

Beraz, eta ez dot aspergarria izan gura, baina ainbat jenderen lana dago argitaratzeko, eguzkiaren argia ikusteko. Batzuk joan jakuz, beste batzuk apalegiak izan diranez eta orrexegaitik beti gereizpetan ibili diranez batzuk baino ez dabez ezagutzen, eta beste batzuren lanen aztarrenik ez danez gelditu (ez dira idazle, margolari, arkitekto edo orrelakorik izan, langile utsak baino, antolatzaileak, sortzaileak,...) arrisku andiagoa dauke Buren meritoak ezerezean geratzeko. Aurrekoan esan nebenez ezagutu dozuezanok zeregin galanta euki daikezue askoren lana argitzen; eta beste gurtioak zabaltzen eta ezagutzera emoten, gizonok betirako bizi daitezen gure artean. Danon lana da.

ENRIKE ITXASALDE

Eusko Jaurlaritzaren

Laguntzaz.

Kultur Saila'k diruz lagundutako aldizkaria.